

STANDARDIZACE EDUKAČNÍHO PROCESU U PACIENTŮ PO INFARKTU MYOKARDU

Jakub Doležel, Darja Jarošová

ÚVOD

- ICHS je **hlavní příčinou** morbidity a mortality v České republice
- každý pátý pacient po prodělaném infarktu myokardu se setká s další srdeční příhodou do **jednoho roku**
- správnou edukační činností lze významně **předejít úmrtím** na následky ICHS, zlepšit prognózu a zvýšit kvalitu života pacientů
- výskyt budoucích kardiovaskulárních příhod a případné úmrtí může být u edukovaných pacientů **sníženo až o třetinu**.

KARDIOVASKULÁRNÍ ONEMOCNĚNÍ

EUROASPIRE III.

- prevence kardiovaskulárních onemocnění v Evropě je poskytována nevhodně, velký podíl pacientů nedodrží správný životní styl, nezná rizikové faktory a není jim poskytnuta vhodná léčba

Czech post-MONIKA

- u české populace byla nalezena vysoká prevalence základních rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění

CÍL STUDIE

Cílem je analyzovat existující studie zabývající se edukační činností sester u pacientů po IM se zaměřením na hodnocení didaktických prostředků, edukační anamnézy, obsahu edukace, následných kontrol v návaznosti na poskytnutou edukační činnost a sledovaných klinických výstupů.

METODIKA

Studie byly vyhledávány na základě rešeršní strategie a definovaných kritérií v bibliografických databázích.

- **klíčová slova:** myocardial infarction, secondary prevention, education, lifestyle modification, nursing care
- **zdroje vyhledávání:** CINAHL, ClinicalKey, Medline, Cochrane Library, ProQuest, ScienceDirect, Web of Knowledge

METODIKA

Vstupní a vylučovací kritéria:

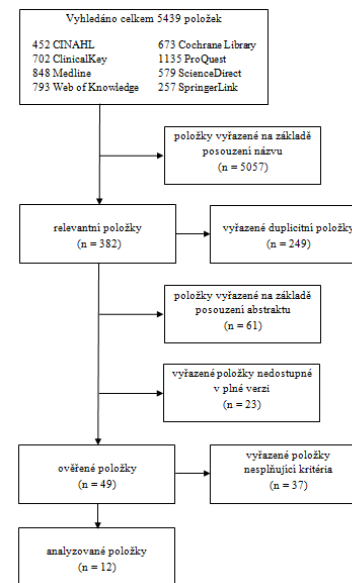
- studie publikované v posledních deseti letech (2007 – 2017)
- studie publikované v českém a anglickém jazyce
- systematické přehledy, metaanalýzy, randomizované kontrolované studie, kohortové studie a průřezové studie
- vyloučeny byly studie orientované na rehabilitační péči, primární prevenci, bez následných kontrol, s respondenty jednoho pohlaví

VÝZKUMNÝ SOUBOR

Výběr a analýza studií:

- celkem bylo nalezeno 5439 položek
- na základě posouzení názvu bylo vyřazeno 5057 položek
- dalším tříděním byly vyloučeny duplicitní záznamy, položky vyřazené na základě posouzení abstraktu a nedostupné v plné verzi
- z výsledných 49 položek nesplňovalo kritéria 37 záznamů

VÝZKUMNÝ SOUBOR

Autor, rok	Název
Gallagher et al., 2013	A pre-test post-test study of a brief educational intervention demonstrates improved knowledge of potential acute myocardial infarction symptoms and appropriate responses in cardiac rehabilitation patients
Bellman et al., 2009	Achievement of secondary preventive goals after acute myocardial infarction: a comparison between participants and nonparticipants in a routine patient education program in Sweden
Lachman et al., 2015	Community-based comprehensive lifestyle programs in patient with coronary artery disease: Objectives, design and expected results of Randomized Evaluation of Secondary Prevention by Outpatient Nurse Specialists
Kirchberger et al., 2015	Effects of a 3-Year Nurse-Based Case Management in Aged Patients with Acute Myocardial Infarction on Rehospitalisation, Mortality, Risk Factors, Physical Functioning and Mental Health
Giannuzzi et al., 2008	Global Secondary Prevention Strategies to Limit Event Recurrence After Myocardial Infarction
O'Brien et al., 2014	Improving knowledge, attitudes and beliefs about acute coronary syndrome through an individualized educational intervention: A randomized controlled trial
Hanssen et al., 2007	Improving outcomes after myocardial infarction: a randomized controlled trial evaluating effects of a 4ohortou follow-up intervention
Jorstad et al., 2009	RESPONSE study: Randomised Evaluation of Secondary Prevention by Outpatient Nurse SpECIALists
Hwang et al., 2015	Risk Factors Tailored Small Group Education for Patients with First-time Acute Coronary Syndrome
Habrman et al., 2014	The development and testing of a nurse practitioner secondary prevention intervention for patients after acute myocardial infarction: A prospective cohort study
Yan et al., 2014	The effect of a telephone follow-up intervention on illness perception and lifestyle after myocardial infarction in China: A randomized controlled trial
Polsook et al., 2016	The effect of self-efficacy enhancement program on medication adherence among post-acute myocardial infarction

VÝSLEDKY

- edukace probíhala především formou **individuální** a **projektové** výuky
- při výuce byly nejčastěji zastoupeny **metody výkladu** a **rozhovoru**
- ve většině případů byla výuka realizovaná ve **zdravotnických zařízeních**
- výuka byla koncipována hlavně na základě **kognitivních** cílů
- mezi výslednými komponenty výuky převládaly **vědomosti** a **návyky**
- délka edukace pacientů byla v rozmezí **patnácti až devadesáti** minut

VÝSLEDKY

- edukační anamnéza sestávala z rozboru **životního stylu**, **prodělaných onemocnění** a z **rizikových faktorů** kardiovaskulárních onemocnění
- obsah edukace a výsledná doporučení reflektovaly příslušné aktuální **doporučené postupy** od renomovaných organizací
- kontroly u edukovaných pacientů probíhaly v rádech **týdnů až měsíců**
- mezi sledované klinické výstupy patřily parametry mapující změny **životního stylu** v oblasti stravovacích návyků, pohybové aktivity a kouření

DISKUZE

- **edukační činnost sester** vede k zlepšení zdravotního stavu jedinců i komunit, k snížení kardiovaskulárního rizika a k menšímu počtu opětovných hospitalizací.
- **role sester** v sekundární prevenci po infarktu myokardu je vyzdvihována v řadě klinických doporučených postupů
- **individuální forma výuky** je preferována ve většině doporučení
- k usnadnění změn v životosprávě je doporučeno použít zavedené kognitivně-behaviorální strategie – nejčastěji **motivační rozhovory**

DISKUZE

- **změna životosprávy** zahrnuje úpravu stravovacích návyků, pohybovou aktivitu, zanechání kouření, omezení příjmu alkoholu, snížení nadváhy, stabilizaci krevního tlaku a vyhýbání se stresovým situacím
- edukace zaměřená na změnu životního stylu je **dlouhodobý proces**
- intervencí delší než **tři hodiny** se účinnost terapie nezvyšuje
- pokud mají být změny dosažené v oblasti úpravy životosprávy a adherence k léčbě trvalé, je zapotřebí setrvalé podpory formou **opakovaných sezení**

ZÁVĚR

- výstupy poslouží k tvorbě a evaluaci **edukačního standardu**
- edukační standard bude předán společně s nástrojem k auditu vybraných **kardiovaskulárním centřům** v ČR
- cílem bude snížení třiceti denní rehospitalizace pacientů po infarktu myokardu a ovlivnění míry **rizikového profilu** pacienta
- poskytnutím standardizovaného vzdělání a jasných instrukcí při propuštění pacientů z nemocnice **zvýšíme soulad** pacientů s farmakoterapií a **podpoříme** pacienta ke změně životního stylu

KONTAKTY

Ústav ošetrovatelství a porodní asistence

PaedDr. Mgr. Jakub Doležel

Syllabova 19

703 00 Ostrava

tel: 597 372 558

e-mail: jakub.dolezel@fno.cz